

บันทึก

เรื่อง บทบัญญัติมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๑๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ หรือไม่

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓/๒๕๐๖๑ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกรมการปกครองได้พิจารณาว่าร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๙๘^๑ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่เนื่องจากบทบัญญัติตามนัยมาตรา ๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้บัญญัติว่า การจัดตั้งเทศบาลภายหลังวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและวิทยฐานะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลนั้นในฐานะเป็นผู้เริ่มการ และในวรรคสองบัญญัติว่าท้องถิ่นใดที่มีสภาพเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้ว หากต่อมาได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕^๓ แห่ง

มาตรา ๑๙๘ สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑๑ (๑)

และ (๒) ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๑๑ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘ การจัดตั้งเทศบาลภายหลังวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและวิทยฐานะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลนั้นในฐานะเป็นผู้เริ่มการ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีมาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีการประชุมกันครั้งแรกให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๕

ท้องถิ่นใดที่มีสภาพเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้ว หากต่อมาได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕ โดยไม่ต้องมีการแต่งตั้งสมาชิกเป็นผู้เริ่มการตามวรรคแรก

มาตรา ๑๕ สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๙ โดยไม่ต้องมีการแต่งตั้งสมาชิกเป็นผู้เริ่มการ จากบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าน่าจะขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ควรแก้ไขให้สอดคล้องต่อไป

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปตามระเบียบกฎหมายของทางราชการ สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาล กรมการปกครองจึงขอหารือว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพื่อที่กรมการปกครองจะได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายของเทศบาลต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือของกรมการปกครองดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่ามาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๙ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและวิทยฐานะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีมาใช้บังคับโดยอนุโลม แม้ว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการดังกล่าวจะปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวในระยะแรกของการจัดตั้งเทศบาล แต่ก็สามารถใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลได้อย่างสมบูรณ์ในระหว่างดำรงตำแหน่ง เช่น การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาหรือการตราเทศบัญญัติ เป็นต้น เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการทุกคนล้วนเป็นบุคคลที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งโดยไม่มีบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง จึงเป็นการขัดกับมาตรา ๑๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกแม้ว่าจะกระทำได้ในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ก็จะต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๘